

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 285/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť V. N., A., zastúpeného JUDr. E. Z., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2011 doručená sťažnosť a 23. apríla 2012 doplnenie sťažnosti V. N., A. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. E. Z., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011.

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) rozhodol v trestnej veci rozsudkom sp. zn. 3 T 193/05 zo 14. júna 2006 tak, že uznal V. J., nar..., za vinného zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona (zákon č. 140/1961 Zb.). Sťažovateľ ako poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody na konanie v občianskoprávných veciach.

Sťažovateľ na základe uvedeného rozsudku v trestnej veci podal okresnému súdu 12. júna 2007 proti V. J. (ďalej len „žalovaný“) žalobu, ktorou sa domáhal náhrady škody v sume 670 563 Sk s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 15 Cb/136/2007-55 zo 17. marca 2008 tak, že žalobe sťažovateľa v plnom rozsahu vyhovel.

Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 15 Cob/176/2008-99 z 29. októbra 2008 tak, že zmenil rozsudok okresného súdu č. k. 15 Cb/136/2007-55 zo 17. marca 2008 tak, že žalobu zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 5 Obdo 26/2009-128 z 21. apríla 2011 tak, že dovolanie zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol:

„Krajský súd nesprávne právne posúdil vec keď konštatoval, že žalovaného ako páchatel'a trestného činu nie je možné zaviazať na náhradu škody, ktorú mi spôsobil, pretože nebol právoplatne odsúdený do 31. 12. 2001. Tento svoj názor spájaj s ustanovením § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka v znení platnom do 31. 12. 2001. Takéto vyvodenie právneho záveru z existujúceho právneho poriadku je v rozpore s právnym poriadkom

Slovenskej republiky, je v rozpore s morálkou a dobrými mravmi... Mne, ako osobe, ktorej bola trestným činom spôsobená škoda, rozsudkom krajského súdu nebol priznaný nárok na náhradu škody (teda nie plnenie zo zmluvného vzťahu ale náhrada škody spôsobenej trestným činom podvodu spáchaným konkrétnou osobou, ktorá osoba ku spáchaniu tohto trestného činu zneužila svoje postavenie v obchodnej spoločnosti) a toto rozhodnutie vyvoláva dojem, že páchanie trestnej činnosti je morálne, správne a je spravodlivé chrániť páchatel'a a nepriznávať poškodenému nárok na náhradu škody.

Pri podaní žaloby som sa riadil právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch spisová značka 3T 193/2005 zo dňa 14. 06. 2006, podľa ktorého žalovaný svojim konaním naplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005. Okresný súd v Nových Zámkoch žalovanému uložil súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmieneným odkladom výkonu trestu, s tým, že určil skúšobnú dobu 5 rokov. Prokurátor ako i obžalovaný sa vzdali práva na odvolanie, a tak rozsudok nadobudol právoplatnosť. ...

Žalovaný bol štatutárnym orgánom spoločnosti S. s. r. o. N. (dnes už zaniknutej výmazom z obchodného registra dňa 16. 03. 2004). Spáchaním trestného činu zaviniť, že sa môj majetok znížil a že som sa vo svojom podnikaní dostal do značných finančných problémov, teda spôsobil mi škodu...

Žalovaný namietal v konaní premlčanie z dôvodu, že faktúry boli splatné v roku 2001 a ja som podal proti nemu žalobu v roku 2007. Zdôrazňujem, že ja som si voči žalovanému neuplatnil nárok z titulu neuhradených faktúr, ktoré faktúry mi neuhradila obchodná spoločnosť, v ktorej bol on konateľom. Ja som si voči nemu uplatnil nárok na náhradu škody, ktorý nárok sa podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. premlčí v lehote 2 rokov odkedy sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa § 106 ods. 2 Obč. zák. sa nárok na náhradu škody spôsobenej úmyselne premlčí za 10 rokov odo dňa keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla. Ja som sa s konečnou platnosťou dozvedel o tom, kto mi za škodu zodpovedá až z právoplatného rozsudku OS NZ 3T 193/05, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. 6. 2007.“

Sťažovateľ v sťažnosti namietal právne závery najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a uviedol:

„Najvyšší súd SR rozsudkom 5 Obdo 26/2009 z 21. 4. 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 30. 5. 2011, moje dovolanie zamietol. Dospel k záveru, že moje dovolanie nie je dôvodné. Poukázal na to, že vzájomné vzťahy účastníkov je potrebné posudzovať podľa Obchodného zákonníka a zaoberal sa obchodnoprávnym vzťahom medzi mnou a obchodnou spoločnosťou S. s. r. o. N., za ktorú konal žalovaný.

Takýto postup možno kvalifikovať ako postup svojvoľný, arbitrárny a tým aj protiústavný a z hľadiska čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neudržateľný.

Proti žalovanému som si v zákonnej lehote uplatnil nárok na náhradu škody. Skutočnosť, že žalovaný mi úmyselným trestným činom spôsobil škodu ustálil Okresný súd v Nových Zámkoch rozsudkom 3 T 193/05 zo 14. 6. 2006. Medzi mnou a žalovaným nebol obchodnoprávny vzťah, preto som svoj nárok na náhradu škody oprel o príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Je právne neudržateľné posúdiť vec tak, že ak žalovaný mi spáchaním úmyselného trestného činu spôsobil škodu, ale túto mi má nahradiť obchodná spoločnosť, v mene ktorej konal ako konateľ, lebo v tejto pozícii mi spôsobil škodu. Pritom podotýkam, že uznesením Krajského súdu v Bratislave 4 K 14/03 z 27. 5. 2003 bol zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok obchodnej spoločnosti S., N., takže zo strany tejto obchodnej spoločnosti nemôžem očakávať, že by svoj záväzok splnila, navyše už bola vymazaná z obchodného registra.

Napokon sa mi javí v rozpore so zákonom aj to, že na jednej strane som odkázaný s nárokom na náhradu škody na konanie v občiansko-právnych veciach a na druhej strane občianskoprávne konanie konštatuje, že mi ani základ nároku nevznikol a to bez ohľadu na jeho výšku.“

V súvislosti s rozhodovaním najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľ namietal, že v konaní vznikli zbytočné prietahy, a tiež to, že vo veci mal rozhodovať občianskoprávny, a nie obchodnoprávny senát. K týmto skutočnostiam v sťažnosti uviedol:

„Najvyšší súd SR rozhodoval o mojom nároku, uplatnenom v dovolaní doručenom okresnému súdu dňa 03. 12. 2008 až dňa 21. 04. 2011, teda trvalo mu viac ako dva roky konanie. Pochybení mohlo byť viac zo strany najvyššieho súdu. Podľa internetovej stránky Najvyššieho súdu SR v senáte 5 Obdo boli podstatne skôr rozhodnuté konania, ktoré boli súdu predložené aj o viac ako rok neskôr - toto si vie súd overiť na internetovej stránke

Najvyššieho súdu SR, na ako príklad pripájam prehľad konaní v ktorých bolo rozhodnuté v dňoch 29. 04. 2010 do 27. 07. 2010 v ktorom boli rozhodované v senáte 5 Obdo veci, ktoré napadli v roku 2010. Okrem toho rozhodnutie v mojej veci 5 Obdo 26/2009 vôbec nie je zverejnené napriek tomu, že iné rozhodnutia zverejňované sú. Je pre mňa tiež nepochopiteľné, že z roku 2009 je zverejnené len jedno rozhodnutie senátu 5 Obdo a to spisová značka 5 Obdo 8/2009, tento senát má zverejnené rozhodnutia v roku 2008 a skôr a tiež v roku 2010. Ide o senát obchodnoprávneho kolégia NS SR, podľa mňa však o tejto veci mal konať senát občianskoprávneho kolégia NS SR ako to vyplýva zo zverejneného rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„... Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom a rozsudkom zo dňa 21. 04. 2011, spisová značka 5 Obdo 26/2009, ktorým zamietol dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre spisová značka 15Cob 176/2008-99 zo dňa 29. 10. 2008 porušil práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a majetkové právo podľa čl. 1 Protokolu 1 dohovoru,

... Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. 4. 2011 sp. zn. 5 Obdo 26/2009 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

... Ústavný súd priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 20.000,-€..., ktoré mu zaplatí Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave do 2 mesiacov.

... Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 128,93 €, ktorú sumu Najvyšší súd SR zaplatí na účet jeho právnej zástupkyne...“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodnil sťažovateľ takto:

„Vzhľadom na mimoriadne účinný zásah uvedenej protiústavnosti do mojich majetkových práv, ako aj vzhľadom na dĺžku konania na najvyššom súde - prietahy v tomto konaní vzhľadom na jeho dĺžku viac ako 2 roky a uprednostnenie množstva návrhov

doručených neskôr a rozhodovanie nepríslušného senátu, žiadam priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to minimálne vo výške 20.000,- €, ktorá uvedenú protiústavnosť len čiastočne zmierni.“

Sťažovateľ v doplnení sťažnosti zo 17. apríla 2012, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 23. apríla 2012, žiadal, aby ústavný súd rozhodol o odklade vykonateľnosti „*rozsudku Krajského súdu v Nitre 15 Cob 176/2008 a rozsudku Najvyššieho súdu SR 5 Obdo 26/2009*“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone; zaoberal sa preto obsahom sťažnosti len v rámci navrhovaného petitu.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou

garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku z 21. apríla 2011, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, svoj právny záver o potrebe posudzovania vzájomných vzťahov účastníkov konania podľa Obchodného zákonníka odôvodnil takto:

„Predmetom dovolacieho konania je posúdenie možnosti aplikácie ust. § 106 ods. 3 Obch. zák. účinného do 31. 12. 2001 pri náhrade škody spôsobenej nezaplatením ceny dodaného materiálu a výkonu prác, splatnej postupne od 29. 04. 2001 do 09. 12. 2001 konateľom spoločnosti spáchaním trestného činu podvodu a právoplatne odsúdeného rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch zo dňa 14. 06. 2006.

V konaní bolo súdom zistené a účastníci nerozporovali skutočnosť, že žalovaný bol rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 3T/193/2005 zo dňa 14. 06. 2006 uznaný vinným z trestného činu podvodu, nakoľko ako konateľ obchodnej spoločnosti S., s. r. o., N., si objednal dodávku a montáž prác u žalobcu, avšak následne neuhradením vystavených faktúr v celkovej sume 510 655,-- Sk žalobcovi spôsobil v tomto rozsahu škodu. Žalobca si podanou žalobou zo dňa 06. 06. 2007, doručenou súdu dňa 12. 06. 2007 uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie škody v celkovej sume 670 563,-- Sk, ktorá pozostáva zo sumy 510 655,50 Sk za nezaplatené splatné faktúry, sumy 55 098,-- Sk za priznané trovy v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 15Cb/133/2002 a sumy 104

809,50 Sk za trovy právneho zastúpenia v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 3T/193/2005.

Podľa ust. § 373 Obch. zák., kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.

Podľa ust. § 757 Obch. zák. pre zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených týmto zákonom platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl.

Podľa ust. § 106 ods. 3 Obch. zák. účinného do 31. 12. 2001, ak porušenie záväzkov spoločnosti spôsobil spoločník, konateľ alebo likvidátor takým konaním, za ktoré bol právoplatným rozhodnutím súdu odsúdený, zodpovedá za škody, ktoré svojím konaním spôsobil celým svojím majetkom.

Žalobca je podľa výpisu zo živnostenského registra Obvodného úradu v N. dňa 08. 03. 2007 fyzická osoba podnikajúca pod obchodným názvom V. N. s miestom podnikania A. Žalovaný, v čase vzniku škody, bol spoločníkom a konateľom spoločnosti S., s. r. o., N., spoločnosti objednávajúcej dodávku materiálu a výkon prác žalobcom, t. j. spoločnosti zo záväzkového vzťahu žalobcu ako dodávateľa a spoločnosti S., s. r. o., ako objednávateľa. Z uvedeného je zrejmé, že vzájomné vzťahy účastníkov konania je potrebné posudzovať podľa Obchodného zákonníka a nie sú upravené Občianskym zákonníkom. Náhrada škody je v Obchodnom zákonníku upravená osobitne ust. § 373 Obch. zák. a nasledujúce a to všeobecne tak, že kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť. Medzi účastníkmi konania nevznikol vzťah zo záväzku, preto použitie týchto ustanovení nie je dané zákonom, ustanovením § 373 a nasl. Vo štvrtej časti, spoločných, prechodných a záverečných ustanovení Obchodného zákonníka, v § 757 je upravená zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených týmto zákonom tak, že v danom prípade platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl. V druhej časti, obchodné spoločnosti a družstvo, Obchodného zákonníka sú v § 133 a nasl. upravené práva a povinnosti konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným tak, že konatelia spoločností s r. o. sú povinní nahradiť škodu za porušenie zákonom uložených povinností len vo vzťahu k spôsobenej škode proti spoločnosti a v ust. § 106 Obch. zák. platného a účinného v čase právoplatného odsúdenia žalovaného za spáchanie trestného

činu podvodu súvisiaceho s porušením záväzkov spoločnosti konaním spoločníka, konateľa, spoločník ručí za záväzky spoločnosti len do výšky svojho nesplateného vkladu. Z uvedeného je zrejmé, že na danú vec nie je možné aplikovať tieto citované ustanovenia Obchodného zákonníka. V zmysle citovaného ust. § 106 ods. 3 Obch. zák. platného a účinného v čase vzniku škody (do 31. 12. 2001) nebola splnená zákonná podmienka na jeho použitie, a to porušenie záväzkov spoločnosti konaním spoločníka, konateľa, za ktoré bol právoplatným rozhodnutím súdu odsúdený.

Dovolací súd z uvedených dôvodov sa stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že žalobcovi nevznikol nárok na náhradu škody proti žalovanému a dovolanie žalobcu v zmysle ust. § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.“

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorý zamietol dovolanie sťažovateľa, pretože dospel k záveru, že skutkový stav, ktorý bol predmetom konania, je potrebné posúdiť podľa Obchodného zákonníka s tým, že na vec nemožno aplikovať § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2001.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že v predmetnej veci nebol sporný zistený skutkový stav, spornosť sa týkala právnej kvalifikácie zisteného skutkového stavu. Najvyšší súd poukázal na to, že žalovaný si ako konateľ obchodnej spoločnosti S., s. r. o., objednal u sťažovateľa ako živnostníka dodávku materiálu a výkon prác. Sťažovateľ tvrdil, že škoda mu vznikla tým, že žalovaný úmyselne neuhradil splatné faktúry za materiál a vykonané práce. Do sumy, ktorú si uplatnil, sťažovateľ zahrnul aj priznané trovy právneho zastúpenia v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 15 Cb/133/2002 a pod sp. zn. 3 T 193/05. Tento skutkový stav najvyšší súd právne posúdil podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Zodpovednosť za škodu posúdil podľa § 757 Obchodného zákonníka teda ako zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností ustanovených Obchodným zákonníkom. Konštatoval, že medzi sťažovateľom a žalovaným záväzkový vzťah nevznikol, preto neprichádza do úvahy zodpovednosť podľa § 373 a nasl. Obchodného zákonníka.

Z právnych úvah najvyššieho súdu je zrejmé, že konanie žalovaného posudzoval ako konanie konateľa obchodnej spoločnosti s tým, že záväzkový vzťah vznikol medzi sťažovateľom a obchodnou spoločnosťou S., s. r. o., v ktorej bol v rozhodnom čase konateľom žalovaný. Následne konštatoval, že podľa § 106 Obchodného zákonníka účinného v relevantnom čase žalovaný ako konateľ obchodnej spoločnosti ručí za záväzky spoločnosti len do výšky nesplateného vkladu. Žalovaný nebol právoplatne odsúdený podľa § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré umožňovalo, aby konateľ, ktorý spôsobil porušenie záväzkov spoločnosti, zodpovedal za vzniknutú škodu celým majetkom za predpokladu, že porušenie záväzkov spôsobil konaním, za ktoré bol právoplatne odsúdený do 31. decembra 2001;(teda v čase, kedy bolo uvedené ustanovenie účinné.

Ústavný súd konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu vyplývajú zo zisteného skutkového stavu, sú logické, najvyšší súd ich primeraným spôsobom odôvodnil, nie sú teda zjavne neodôvodnené a nie sú prejavom svojvôle, teda arbitrárnosti, preto sú ústavne udržateľné.

Pokiaľ ide o nesúhlas sťažovateľa s právnou kvalifikáciou zisteného skutkového stavu najvyšším súdom, ústavný súd poukazuje na to, že konajúci súd nie je viazaný tým, ako niektorý z účastníkov kvalifikuje zistený skutkový stav. Posúdenie právnej kvalifikácie nároku patrí výlučne súdu, pričom navrhovateľ (žalobca) nie je povinný svoj nárok aj právne kvalifikovať (pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo/58/1999). Z tohto dôvodu neobstojí ani námietka sťažovateľa o tom, že vo veci mal rozhodovať občianskoprávny senát najvyššieho súdu, a nie obchodnoprávny.

Právne posúdenie najvyšším súdom je založené na rozlíšení medzi obchodnou spoločnosťou S., s. r. o., a konaním jej konateľa – žalovaného. Ústavný súd poukazuje na to, že samostatná právna subjektivita obchodných spoločností a ich konanie prostredníctvom štatutárnych orgánov (v zásade individuálne určených konkrétnych fyzických osôb) je jeden z princípov obchodného práva. Z oddelenej právnej subjektivity obchodných spoločností vyplýva aj možnosť uplatnenia zodpovednosti, prípadne ručenia a ich rozsahu voči fyzickým osobám, ktoré konajú ako štatutárne orgány obchodných spoločností. Uplatnenie

tejto zodpovednosti či už voči obchodnej spoločnosti, alebo voči tretím osobám je limitované zákonnými podmienkami. Zo sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že aj on si je vedomý tejto obchodnoprávnej zásady – poukazuje na to, že obchodná spoločnosť, v ktorej bol žalovaný konateľom, zanikla výmazom z obchodného registra, preto neprichádza do úvahy solidárne zaviazanie so žalovaným. Pokiaľ ide o aplikáciu § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka (v znení účinnom do 31. decembra 2001), je potrebné uviesť, že z priloženého rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 T 193/05 zo 14. júna 2006 vyplýva, že tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. júna 2006 vo výroku o vine a treste. Podmienka právoplatného odsúdenia žalovaného v čase účinnosti § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka teda splnená nebola.

Aj na základe týchto dôvodov ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu sú dostatočne odôvodnené a nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle, sú logické a možno k nim dospieť aplikáciou a výkladom príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Obchodného zákonníka najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na to, že v trestnom konaní ho trestný súd odkázal uplatniť si nárok na náhradu škody v občianskoprávnom konaní, čo aj urobil, ústavný súd uvádza, že samotná táto skutočnosť neznamená, že účastník konania musí byť v tomto občianskoprávnom konaní úspešný.

Sťažovateľ tiež namietal, že najvyšší súd rozhodol časovo skôr o podaniach, ktoré mu boli predložené viac ako rok po predložení jeho dovolania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že súd rozhoduje len spravidla v poradí, v akom mu boli doručené jednotlivé podania. Presné poradie bude závisieť od právnej náročnosti vecí, od potreby zabezpečenia podkladov na rozhodnutie a pod. Z toho dôvodu túto námietku sťažovateľa nemožno akceptovať. Sťažovateľom uvedená skutočnosť nijako neindikuje možnosť vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd takto dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudkom z 21. apríla 2011

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 26/2009 a jeho rozsudok z 21. apríla 2011 nepovažoval za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, nemohlo postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2012